

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา

I นิยามของคำต่างๆที่ใช้ในการวิจัย

ยาเม็ดคุมกำเนิดชนิดรับประทาน หมายถึง ยาเม็ดที่ใช้รับประทานเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ชนิด 21 เม็ด และ 28 เม็ดที่ขายในร้านยา ขย. 1 อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ยกเว้นยาเม็ดคุมกำเนิดชนิดชั่วคราว

ผู้ขาย หมายถึง ผู้ขายยาในร้านยา ขย. 1 ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

ร้านยา หมายถึง ร้านยา ขย. 1 ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

II รูปแบบวิธีวิจัย

เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาการให้คำแนะนำการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดแผงแรกของผู้ขายในร้านยา ขย. 1 อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

III เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบเก็บข้อมูลวิธีการสวมบทบาท ประกอบด้วย 4 ส่วน (รายละเอียดแบบเก็บข้อมูลอยู่ในภาคผนวก ข) ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลของร้านยา ได้แก่ ชื่อร้าน ที่ตั้ง ป้ายบอกชื่อเภสัชกรที่ปฏิบัติงาน และ เวลาที่เภสัชกรปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ขาย ได้แก่ อายุ เพศ คุณวุฒิ และกิจกรรมที่ผู้ขายปฏิบัติ

ส่วนที่ 3 คำถามที่ผู้ขายสอบถามผู้ซื้อ ได้แก่ ยี่ห้อที่จะใช้ ใครเป็นผู้ใช้ วัตถุประสงค์ในการใช้อาชีพ วิธีที่ใช้คุมกำเนิด โรคประจำตัว เวลาที่มีรอบเดือน ประวัติการแพ้ยา และยาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เป็นรายการคำถามที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม (9)

ส่วนที่ 4 ข้อมูลการสั่งจ่ายยาและการให้คำแนะนำในการใช้ยา ได้แก่ ประเภทของยาที่ได้รับขนาดและวิธีใช้ ผลข้างเคียง/อาการไม่พึงประสงค์ ข้อควรระวังและข้อควรปฏิบัติในการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด การปฏิบัติตัวเมื่อเกิดปัญหาจากการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด ประสิทธิภาพของยาคุมกำเนิด การทวนความถี่การใช้ยา และการติดตามผลการใช้ยา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS PC^{*}

IV ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือกลุ่มเดียวกัน คือ ผู้ขายในร้านยา ขย. 1 อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก รายชื่อร้านยาได้จากร้านยาที่จดทะเบียนเป็นร้านยา ขย.1 จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 48 ร้าน

V สถานที่ทำการวิจัย

ข้อมูลเก็บจากร้านยา ขย. 1 ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่คณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร

VI ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย แบ่งเป็น

1. ค้นคว้าและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างคู่มือและแบบเก็บข้อมูลวิธีการสวมบทบาท
คู่มือและแบบเก็บข้อมูลถูกสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม ฉลากการใช้ยา และแนวคิดจากผู้ทำการวิจัย
3. เก็บรวบรวมข้อมูลการให้คำแนะนำ ณ ร้านยา ขย. 1 ในอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก โดยวิธีการสวมบทบาทเป็นผู้มารับบริการในร้านยา แล้วทำการบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึก
4. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึก
5. วิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการสวมบทบาทเป็นผู้มารับบริการในร้านยา โดยบทบาทที่สมมติขึ้นคือ เป็นหญิงสุภาพดี ไม่มีโรคประจำตัว ไม่แพ้ยา ไม่ได้ใช้ยาใดอยู่ ประจำเดือนหมดไปได้ประมาณ 1 สัปดาห์ ไม่เคยได้รับการคุมกำเนิดด้วยยาเม็ดคุมกำเนิดชนิดรับประทานมาก่อน วิธีคุมกำเนิดที่ใช้ในปัจจุบัน คือ คู่่นอนใช้ถุงยางอนามัย เมื่อเข้าไปในร้านแล้วแล้วแสดงบทบาทสมมติที่ได้เตรียมไว้ มีการบันทึกเวลาที่เข้า-ออกจากร้าน และกดเทปบันทึกเสียงการสนทนา เมื่อออกจากร้าน จะมีการบันทึกรายละเอียดต่าง ๆ ตามแบบเก็บข้อมูล (รายละเอียดในเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล)

VII ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาการให้คำแนะนำการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดชนิดรับประทานแผงแรกในผู้หญิงสุภาพดี ไม่มีโรคประจำตัว ไม่แพ้ยา ไม่ได้ใช้ยาใดอยู่ ประจำเดือนหมดไปได้ประมาณ 1 สัปดาห์ ไม่เคยได้รับการคุมกำเนิดด้วยยาเม็ดคุมกำเนิดชนิดรับประทานมาก่อน วิธีคุมกำเนิดที่ใช้ในปัจจุบัน คือ คู่่นอนใช้ถุงยางอนามัย โดยผู้ชายในร้านยา ขย. 1 ในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

VIII ระยะเวลาที่ทำการวิจัย

มิถุนายน 2545 ถึง ธันวาคม 2545

IX การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS PC⁺ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ชาย วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และร้อยละ
2. ข้อมูลคำถามที่ผู้ชายสอบถามผู้ซื้อ วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และร้อยละ
3. ข้อมูลการสั่งจ่ายยาและการให้คำแนะนำในการใช้ยา วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่และร้อยละ
4. หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความถูกต้องในการให้คำแนะนำการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดชนิดรับประทานของผู้ชายในร้านยา ได้แก่ เพศ อายุ คุณวุฒิ และกิจกรรมที่ผู้ชายปฏิบัติอยู่ในขณะนั้น